

Fideli programului **alterei**, editorii consacră acest număr — după analizarea unor concepte ca *drepturi individuale și colective, autonomie și autodeterminare, federalism etc.* — unui alt subiect de actualitate în dezbaterile europene dedicate ameliorării funcționării statelor: *regionalismul*.

După cum cititorul se va putea convinge el însuși, selecția articolelor s-a făcut în mod intenționat în direcția prezentării acelor „modele” care promovează regionalismul cu maximă prudență. După formularea lui Pierre Sadran, citat de autorul primului studiu, *„regionalizarea a omorât regionalismul”*, ceea ce înseamnă că spațiului identitar, clădit pe tradiție și specificitate adesea etno-culturală, i-a fost în general preferat spațiul funcțional. Ar fi fost, poate, mai lesne de publicat despre regionalism, recurgând la exemplele de-acum clasice, ale Tirolului de Sud, Cataloniei sau Scoției. Nu întâmplător, însă, am preferat să prezentăm cititorului român, adesea tentat, sub presiunea unei false expertize, să creadă că regionalismul este un fel de inamic endemic al statului, în primul rând aceste exemple „prudente”. Lectura studiilor pe care **altera** le propune va conduce, sperăm, tocmai la concluzia contrară. Regionalismul și regionalizarea constituie procese în derulare și în statele pe care ne-am obișnuit să le etichetăm ca fiind adevărate bastioane ale centralismului, cum ar fi bunăoară Franța. Tendințele descentralizării, nu numai funcționale dar și identitare, fiind prezente nu numai în cazul deja hipermediatizat al Corsicii, dar și în cel mai discret al Bretoniei, Alsaciei sau Occitaniei. Lectura atentă a analizei regionalizării Franței, Greciei, Olandei, dezvăluie o realitate devenită truism: statele democratice caută forme noi și flexibile de a-și îndeplini menirea. Chiar dacă o fac cu prudență. Ele recunosc și transpun în structuri administrative, din rațiuni evident pragmatice, specificitatea teritoriilor din care, de-a lungul istoriei, s-au compus. A refuza evidența diferențelor dintre regiuni ar scandaliza astăzi pînă și pe cei mai conservatori teoreticieni ai statului.

Vorbind despre regionalism și regionalizare nu facem decît să vorbim despre o epocă nouă în viața Europei, o epocă ce se vrea atît o proiecție a istoriei (în care statul național, chiar statul centralizat a avut rolul său incontestabil), cît și o prudentă acomodare cu viitorul. Cu acel viitor în care democrația participativă se va împlini la nivelul comunităților locale, iar acestea vor fi unite printr-o solidarizare ce poate tolera un „centru”, numai în măsura în care acesta este capabil să unească diversități, să armonizeze contraste și să administreze tensiuni.

Regiunile nu concurează statul, ele preiau de pe umerii lui doar acele sarcini pe care sînt capabile să le rezolve mai bine, mai sigur, mai eficient și, detaliu deloc neglijabil, mai ieftin.

Dezbaterile din ultimul timp din țara noastră, îndeosebi cele ce au relevat pulsioni regionaliste în Moldova și Transilvania, nu trebuie privite ca pericole, ci mai degrabă ca demersuri creative menite nu să slăbească, ci să întărească statul român. Dacă regionalizarea se va produce pe baza unui consens național, la adăpost de isteria unor cercuri marginale, și conform unui proces gradual rațional și prudent, ea nu poate aduce decît beneficii. Ar fi, pe de altă parte, riscant să fie eludată dezbaterile privind eventualele capcane pe care le ascunde atît o regionalizare *pro forma*, cît și regionalizarea agresivă, pentru a nu mai pune la socoteală cît de complicat este un astfel de proces într-o țară în tranziție și cu o administrație coruptă. În astfel de cazuri, o regionalizare „de sus”, sau un regionalism „de jos” pot conduce fie la multiplicarea surselor de corupție, fie la accentuarea tendințelor centraliste care și-au demonstrat deja ineficiența.

Este, oricum, timpul ca discuția despre regionalism / regionalizare să iasă din coloanele presei de scandal și să implice tot mai mulți economiști, sociologi, politologi și, de ce nu, filosofi. Nădăjduim că acest număr din **altera**, ca și dezbaterile pe care Liga PRO EUROPA, dar nu numai ea, le-a consacrat regionalismului, vor scoate discursul despre acest subiect european de maximă actualitate atât de pe lista tabuurilor, cât și de pe răbojul anatemelor.